

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.364/2011/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Katona András ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek a Dr. Molnár Angelika ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23.P.21.928/2010/19. számú ítélete ellen a felperes által 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

részítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti, azt megváltoztatja, kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 15 000 000 (tizenötmillió) forint tőkét és annak 2005. december 31-től kezdődően a kifizetés napjáig számított évi 10 %-os kamatát, mellőzi a felperes perköltség és kereseti illeték megfizetésére való kötelezését és kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 750 000 (hétszázötvenezer) forint perköltséget, valamint térítsen meg az államnak külön felhívásra 900 000 (kilencszázezer) forint kereseti illetéket.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 375 000 (háromszázhetvenötezer) forint fellebbezési eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 900 000 (kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A fizetési meghagyással indult, és az I. rendű alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban előterjesztett keresetében a felperes előbb egyetemlegesen kérte kötelezni az I.II. rendű alperest 30 000 000 forint és annak 2005. december 31-től számított évi 10 %-os kamata, valamint költségei megfizetésére. Előadta, hogy az általa csatolt, 2001. június 10-én kelt megállapodásban a II. rendű alperes, mint adós és az I. rendű alperes, mint készfizetőkezes elismerték, hogy 70 000 USD összeget vettek át tőle, és vállalták, hogy azt 2001. június 20-áig visszafizetik a részére. Egyidejűleg a **M. A. u. ...** szám alatti

lakóingatlant is felajánlották fedezetként a szerződés nem teljesítése esetére, azonban a szerződésben foglaltakat nem teljesítették.

A per során a felperes - az elsőfokú bíróság felhívására kijelentve, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó II. rendű alperes esetében hirdetményi kézbesítést nem kér, a gondnok költségeinek előlegezését nem vállalja - a keresetét a 2003. november 27-én **Dr. B. B.** ügyvédi ellenjegyzése mellett írásba foglalt, az I. rendű alperes tartozást elismerő nyilatkozatára tekintettel akként módosította, hogy az I. rendű alperest 15 000 000 forint és annak 2005. december 31-től számított évi 10 %-os kamatai illetve a perrel felmerült költségei megfizetésére kérte kötelezni. Elismerte, hogy a kölcsöntartozásból eredő kötelezettségeiket az alperesek a felek 2002. október 21-én kelt, és szintén **Dr. B. B.** ügyvéd által ellenjegyzett szerződésben foglaltaknak megfelelően akként teljesítették, hogy az alperesek a tartozásuk fejében a felperesre ruházták át az **gazdasági társaság**-ban tulajdonolt összesen 66 %-os üzletrészüket. E megállapodásban a felek rögzítették azt is, hogy a felperes megvizsgálta a Kft. anyagi helyzetét, könyvelési anyagát, és úgy találta, hogy a beruházás nagysága a felajánlott üzletrészre vonatkozóan fedezetül szolgál a kölcsönösszeg erejéig. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint Cégbíróság a 2002. november 6-án kelt végzésével az I. és II. rendű alperes tagokat törölte is a cégjegyzékből és a felperest 2002. október 21. hatállyal tagként a cégnyilvántartásba bevezette, így a felek ezzel a kölcsöntartozást teljesítettnek, a közöttük fennálló jogviszonyt lezártak tekintették.

Hivatkozott azonban arra, hogy ezt követően észlelte, hogy az üzletrész értékére vonatkozóan az alperesek őt megtévesztették, ezért az I. rendű alperessel folytatott egyeztetés eredményeként az I. rendű alperes 15 000 000 forint visszafizetését vállalta, akként, hogy 34 000 USD-t, azaz 8 000 000 forintot 2004-ben, 2005-ben pedig további 7 000 000 forintot szabad bontásban megfizet a felperesnek évi 10 %-os kamattal együtt, és jelzálogjogot is biztosított az E., belterület **.../A/4** helyrajzi számú, természetben **E., G. u.** ... szám alatti ingatlanra a felperes javára. A módosított keresetben tehát már a tartozást elismerő nyilatkozat alapján is kérte az I. rendű alperes marasztalását.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását és a felperes költségben való marasztalását kérte. Állította, hogy a felperes felé nem áll fenn tartozása, a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét ugyanis 2002. november 21-én az üzletrésze átruházásával teljesítette, amelynek következtében a felek közti jogviszony megszűnt, a felperes tehát további követelést nem támaszthat vele szemben. A 2003. november 27-én írásba foglalt tartozást elismerő nyilatkozattal kapcsolatban arra hivatkozott, hogy azt a felperes folyamatos zaklatásai miatt, lényegében kényszer hatása alatt írta alá, és, bár az abban foglaltaknak megfelelően a törlesztést megkezdte, erre azonban csak az okból került sor, hogy ingatlanának tulajdonjogát ne veszítse el.

Az elsőfokú bíróság arra tekintettel, hogy a felperes a II. rendű alperessel szemben hirdetményi kézbesítést nem kért, és az ügygondnok költségeinek előlegezésére nem volt hajlandó, megállapította, hogy a II. rendű alperes vonatkozásában a per szünetel.

Az ezt követően meghozott ítéletében az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította, és kötelezte a felperest az I. rendű alperes javára perköltség, valamint a felperes részére biztosított illetékfeljegyzési jogra tekintettel az állam által előlegezett kereseti illeték megtérítésére.

A Ptk. 205. §-ának (1) és 201. §-ának (1) bekezdésének rendelkezését felhívva rámutatott arra, hogy a 2002. november (helyesen október) 21-én kelt megállapodással a felek a 2001. június 10-én megkötött szerződésből eredő követeléseket véglegesen rendezték, az **gazdasági társaság** üzletrészeinek átruházásával pedig az alperesek a kölcsönszerződés létrehozta jogviszonyt rendező megállapodást teljesítették is. Erre utal a felperesnek a 2010. november 25-én tartott tárgyaláson tett azon nyilatkozata is, miszerint, amikor megkapta az üzletrészek tulajdonjogát, a tartozást kiegyenlítettnek, a jogviszonyt megszűntnek tekintette. Emellett **B. L.** tanúvallomásából is kiderült, hogy az üzletrész átruházás kapcsolatban állt a felek közti korábbi kölcsönüggyel.

Ehhez képest értékelve az elsőfokú bíróság a 2003. november 27-én kelt „megállapodás és tartozás elismerés” elnevezésű okiratban foglaltakat megállapította, hogy az újabb szerződésnek nem tekinthető, minthogy az kizárólag egyoldalú jognyilatkozatot tartalmaz.

A Ptk. 242. §-ának (1) bekezdésére utalással ezért arra a következtetésre jutott, hogy az okirat az I. rendű alperes részéről tartozás elismerést tartalmaz, amely így nem hozott létre a felek között új kötelmet, a meglévőt nem módosította, és nem változtatta meg a kötelem jogcímét sem. A tartozás elismerést követően tehát az I. rendű alperesre hárult a perben annak bizonyítása, hogy tartozását a felperes részére megfizette. A perbeli bizonyítékokat a jogi érvelés mentén értékelve megállapította, hogy, miután 2001-et követően a felperes és az I. rendű alperes között újabb kölcsön átadása nem történt, és a felperes az üzletrész átruházással az 2001-ben átadott kölcsöntartozást visszafizetettnek tekintette, az I. rendű alperes megfelelően bizonyította, hogy elismert tartozását megfizette a felperesnek. Ezen nem változtat az, hogy az I. rendű alperes 2003. november 27-ét követően a felperes „nyomására” különböző összegeket fizetett meg a felperes részére, minthogy az, hogy az I. rendű alperes tartozatlan fizetést teljesített, önmagában csak újabb tartozás elismerésnek tekintendő, amelynek jogkövetkezménye kizárólag a bizonyítási teher megfordulása.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes annak megváltoztatását és a kereseti kérelme szerinti ítélet hozatalát kérte.

Álláspontja szerint a perben rendelkezésre álló bizonyítékokat az elsőfokú bíróság nem kellő súllyal értékelte az ítéletében. Így például nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a per adatai szerint az üzletrész átruházás kapcsán őt az alperesek megtévesztették, a Kft. által végzett beruházás továbbfolytatásához szükséges 40 000 000 forint összegű állami támogatás ugyanis az I. rendű alperes állítása ellenére az átruházást követően már nem volt lehívható. Kiderült továbbá utóbb az is, hogy a Kft. beruházásának telephelye nem a társaság, hanem a II. rendű alperes fiának a tulajdonában áll, így azzal a gazdasági társaság nem rendelkezhetett. Amikor a felperes a Kft. valós gazdasági helyzetét megismerte, reklamált az alpereseknél, követelve, hogy a kölcsönként összeget készpénzben fizessék vissza, mert az üzletrész teljesítést nem fogadja el. Erre tekintettel

került sor 2003. november 27-én az I. rendű alperes nyilatkozatának ügyvédi ellenjegyzés melletti okiratba foglalása. Ebben az I. rendű alperes kötelezettséget vállalt 15 000 000 forint és kamatai visszafizetésére, illetve jelzálogjog engedésre. Kétségtelen, hogy ez utóbbira végül azért nem került sor, mert kiderült, hogy a fedezetül felajánlott ingatlan nem az I. rendű alperes tulajdonát képezi. Az I. rendű alperes a szerződésben vállalt kötelezettségének egyébként csak 950 000 forint erejéig tett eleget, ez az összeg azonban a kamatra lett elszámolva.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint a felperes az átruházott cégből feltehetően nem tudta az általa remélt hasznot behajtani, ez azonban nem jogosítja fel a már teljesített ellenszolgáltatás ismételt követelésére.

Az ítéltábla a felperes fellebbezését a következők szerint találta alaposnak:

Mindenekelőtt rámutat arra, hogy - noha a felperes a fizetési meghagyásban érvényesített 30 000 000 forintos követelés megfizetésére egyetemlegesen kérte kötelezni az alpereseket - önmagában az egyetemlegesség az alperesek között nem teremtett a Pp. 51. §-a szerinti olyan kényszerű pertársaságot, amely alapján az I. rendű alperes által a fizetési meghagyása ellen előterjesztett ellentmondás hatálya a II. rendű alperesre is kiterjedt volna. A fizetési meghagyást emellett a II. rendű alperes részére szabályosan kézbesítettnek kell tekinteni, minthogy a tértivevény tanúsága szerint azt a II. rendű alperes meghatalmazottja vette át, következésképpen az - ellentmondás hiányában - vele szemben jogőre emelkedett.

Megjegyzendő, hogy abban az esetben, ha a fizetési meghagyás kézbesítése nem lett volna szabályszerű, a II. rendű alperessel szemben a kényszerű pertársaság hiányában helyesen a fizetési meghagyásos eljárás maradt folyamatban, az tehát perré ez esetben sem alakulhatott, következésképpen a per csak az I. rendű alperes ellen indulhatott meg.

Az elsőfokú bíróság azonban saját álláspontjához képest sem járt el következetesen, minthogy, bár a II. rendű alperest a perben félnek tekintette, és vele szemben a per szünetelését állapította meg, a Pp. 213. §-ának (2) bekezdésében foglalt előírás ellenére az I. rendű alperessel szembeni keresetről ítéletben döntött, holott csak részítéletet hozhatott volna.

A kereset módosítása és a kereseti követelésnek utóbb a 2003. november 27-én kelt okiratra történő alapítása következtében a folyamatban lévő pernek a tárgya az volt, hogy az I. rendű alperesnek fennáll-e fizetési kötelezettsége az ebben az okiratba foglalt nyilatkozata alapján.

A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. hivatkozott rendelkezése alapján részítéletnek tekintette és ugyanezen rendelkezés szerint maga is részítéletet hozva bírálta el érdemben a felperes fellebbezését, amelyet a következők szerint talált alaposnak:

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan értékelte a 2003. november 27-én kelt okiratba foglalt nyilatkozatot az I. rendű alperes részéről tartozás elismerésnek és helytállóan mutatott rá arra, hogy a Ptk. 242. §-ának (1) bekezdése alapján a tartozás elismerés a tartozás jogcímét nem változtatja meg, azonban a bizonyítási teher megfordul és a nyilatkozat megtételétől kezdődően a tartozást elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen.

Ugyanakkor a bizonyítékok téves értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy a 2003. november 27-i tartozáselismerő nyilatkozat az I. rendű alperes részéről olyan a 2001. június 10-én kölcsönszerződésből eredő tartozás elismerésének lenne tekintendő, amely tartozás megfizetését az I. rendű alperes a 2002. október 21-én kelt megállapodás teljesítésével igazolta volna.

A felek nyilatkozatából, valamint a tanúvallomásból ugyanis az állapítható meg, hogy, noha a felek a 2002. október 21-i megállapodásnak megfelelően az üzletrészt átruházásával a kölcsönszerződésből eredő tartozást valóban rendezettnek tekintették, ezt követően azonban a felperes újabb tárgyalásokat kezdeményezett az alperesekkel, mert úgy ítélte meg, hogy az üzletrész átruházásakor annak értékével, megfelelő áron történő átruházhatóságával, illetve a még lehívható állami támogatások összegével kapcsolatban őt megtévesztették. A felperes részéről ezt a jognyilatkozatot a Ptk. 210. §-ának (4) bekezdése szerinti, az üzletrész átruházási szerződés megtámadására vonatkozó jognyilatkozatként kell értékelni, annak pedig a Ptk. 200. §-ának (1) bekezdésében szabályozott szerződéses szabadság elvéből következően nem volt akadálya, hogy a felperes és az I. rendű alperes a felperes megtámadással kapcsolatos nyilatkozata alapján kialakult jogvitát újabb szerződéssel rendezzék.

A 2003. november 27-én kelt teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatot tehát a perbeli adatok tanúsága szerint megelőzte egy, a felperes és az I. rendű alperes között kötött olyan megállapodás, amely szerint a felek az üzletrész átruházási szerződés érvényességét azzal tartották fenn, hogy az I. rendű alperes az üzletrész átruházási szerződés teljesítésétől függetlenül vállalja a kölcsön fele összegének visszafizetését is. Nem volt tehát jelentősége ezért a perben annak, hogy a felek között 2001. június 10-ét követően további kölcsönszerződés nem jött létre, minthogy az I. rendű alperes 2003. november 27-én okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat a felek között az üzletrész átruházással kapcsolatos szerződésből eredő vitás jogi helyzetet rendező megállapodáson alapult. Arra pedig a perben - az elsőfokú bíróság megállapításától eltérően - bizonyíték nem merült fel, hogy az I. rendű alperes a tartozáselismerő nyilatkozatot kényszer hatására tette volna meg és e jognyilatkozatát a perben erre hivatkozva meg sem támadta.

A kifejtett indokok alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekintve azt a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és az I. rendű alperest a kereset szerint marasztalta.

Az elsőfokú részítélet megváltoztatása folytán a felperes pernyertes lett, ezért mellőzte az I. rendű alperes javára perköltség, valamint az állam javára kereseti illeték megfizetésére való kötelezését, és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM

rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján a pervesztes I. rendű alperest kötelezte a felperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet szerint számított perköltség, valamint a felperes illetékfeljegyzési jogi folytán állam által előlegezett kereseti illeték megtérítésére.

Az ítélet tábla a szüneteléssel érintett részében az elsőfokú bíróság eljárását fellebbezési eljárás hiányában nem vizsgálhatta felül, szükségesnek tartja azonban megjegyezni, hogy az elsőfokú bíróságnak a pert, akár úgy tekinti, hogy a II. rendű alperessel szemben a fizetési meghagyásos eljárás az ismeretlen helyen való tartózkodás következtében nem szabályszerű kézbesítés miatt még folyamatban van, akár úgy, hogy kényszerű pertársaság hiányában a fizetési meghagyás vele szemben a szabályszerű kézbesítés folytán jogerőre emelkedett, a Pp. 157. §-ának a) pontja, illetve a 130. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján külön végzéssel meg kell szüntetnie.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

D e b r e c e n, 2011. szeptember 15.

Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró, Dr. Kocsis Ottília sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -